

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

P. 21
1930 I b.

INSTRUKCJA STRZELECKA CZOŁGÓW

BIBLIOTEKA WOJSKOWA

WARSZAWA 1932

P. 21
1930 I b.

INSTRUKCJA STRZELECKA CZOŁGÓW

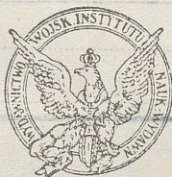
BIBLIOTEKA WOJSKOWA

WARSZAWA 1932

P. 21
1930 I b.

INSTRUKCJA STRZELECKA
CZOŁGÓW

xxii.5.1.

WARSZAWA 1932

~~Biblioteka Wojskowa~~
~~88. P. p. Strz. Lwów.~~

~~L. bibl. rap 85~~

~~L. inwent. 2645~~

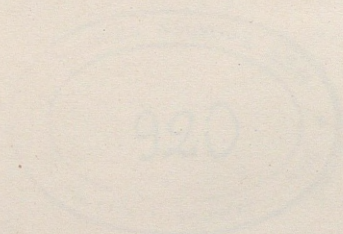
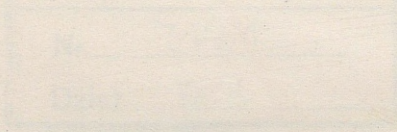
BIBLIOTEKA PODRECZNA W.I.N.W.	
Nr.	<u>3121</u>
Dział	<u>D.P.</u>

D. S. G. Nr. 135.5000.27.I.32

*Zatwierdzone do użytku służbowego przez Ministerstwo
Spraw Wojskowych Dziennikiem Rozkazów Nr. 18/30
poz. 223.*

Informacja do urzędu skarbowego przez Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych, Warszawa, dnia 18/10/30
Lp. 1000/30

SPIS RZECZY.

	Str.
Wstęp	1
Przedmiot i podział instrukcji strzeleckiej broni czoł- gowej	1
Zasady przewodnie	2

C Z Ę Ś Ć I.

Instrukcja strzelania z karabina maszynowego	7
Wyszkolenie wstępne	7
Zadanie, przedmiot i przebieg szkolenia	7
Trzymanie karabina	9
Celowanie	10
Ładowanie i rozładowywanie	14
Ściąganie spustu	15
Ćwiczenia w dawaniu ognia	17
Pomocnicze ćwiczenia fizyczne	20
Strzelanie szkolne	21
Zadanie, rodzaje i program strzelań szkolnych	21
Strzelanie 1	24
Strzelanie 2	25
Strzelanie 3	26
Strzelanie 4	27
Strzelanie 5	27
Strzelanie 6	28
Strzelanie 7	28
Strzelanie 8	29
Strzelanie 9	30
Wykonanie strzelań	31

C Z Ę Ś Ć II.

Armatka czołgowa	34
Wyszkolenie wstępne	34
Zadanie i przebieg szkolenia	34
Trzymanie armatki	34
Celowanie	35
Ściąganie spustu	39
Ładowanie	40
Rozładowywanie	40
Zwolnienie kurka	41
Ćwiczenia w dawaniu ognia	41
Strzelanie szkolne	42
Program strzelań szkolnych z armatki	43

C Z Ę Ś Ć III.

Wyszkolenie strzeleckie bojowe	45
Ćwiczenia przygotowawcze do strzelań szkolno-bojowych	47
Strzelania szkolno-bojowe	49
Ćwiczenia przygotowawcze do właściwych strzelań	52
Strzelanie bojowe	53
Program strzelań szkolno-bojowych z karabina maszynowego	
Program strzelań szkolno-bojowych z armatki 37 mm	
Program strzelań szkolnych z ciężkiego karabina maszynowego	

W S T Ę P.

PRZEDMIOT I PODZIAŁ INSTRUKCJI STRZELECKIEJ BRONI CZOŁGOWEJ.

Instrukcja strzelecka obejmuje całokształt wyszkolenia strzeleckiego z broni czołgowej, wskazując zakres, sposoby i środki do jego oprowadzenia.

1.
Przedmiot
instrukcji
strzeleckiej.

Podstawą dla Instrukcji strzeleckiej broni czołgowej są zasady walki ogniowej czołgów ustalone w regulaminie czołgów, które instrukcja strzelecka rozwija, podając szczegóły wykonania ognia i sposoby użycia broni.

Instrukcja strzelecka broni czołgowej stanowi uzupełnienie regulaminów czołgowych.

Instrukcja strzelecka broni czołgowej dotyczy broni, stanowiącej uzbrojenie czołgów i dzieli się na:

2.
Podział in-
strukcji
strzeleckiej.

- cz. I — karabin maszynowy,
- cz. II — armatka czołgowa kalibru 37 mm,
- cz. III — wyszkolenie strzeleckie, bojowe.

Instrukcję strzelecką broni czołgowej uzupełnia w części teoretycznej instrukcja strzelecka piechoty: tom pierwszy część II, względnie — tom drugi część IV i V, odnoszące się do broni maszynowej, względnie towarzyszącej.

Wyszkolenie w użyciu uzbrojenia osobistego obsługi czołgów odbywa się na podstawie instrukcji strzeleckiej broni piechoty, dotyczącej karabinka i pistoletu.

Zasady przewodnie.

3.
Znaczenie
ognia bro-
ni czołgo-
wej.

Współczesna wojna wykazuje olbrzymie znaczenie i potęgę ognia na polu walki.

W ogniu przeciwnika, dobrze umocnionego oraz uzbrojonego w broń maszynową i towarzyszącą, załamuje się ruch.

Czołgi są tym czynnikiem w walce, który swym ruchem i ciężarem toruje drogę piechocie przez przeszkody i umocnienia, a jednocześnie załoga, zabezpieczona pancerzem, niszczy swoim ogniem środki ogniowe przeciwnika, ułatwiając w ten sposób ruch piechocie.

4.
Ważność
wyszkole-
nia strze-
leckiego.

Wskutek swoich cech, wpływających z opancerzenia, ruchliwości i potęgi ognia, dawanego bezpośrednio i z najbliższych odległości, czołgi są pierwszorzędną bronią niszczenia i wywierają na przeciwniku ogromne wrażenie moralne.

Siła i wartość ognia zależy przede wszystkim od jego celności, ta zaś jest możliwa przy odpowiednim wyszkoleniu strzeleckim.

Stopień wyszkolenia strzeleckiego decyduje o możliwości wyzyskania broni i jej właściwości, a także o oszczędnym i skutecznym zużyciu amunicji.

Dokładne wyszkolenie strzeleckie daje możliwość spełnienia wszystkich zadań ogniowych, wynikających z walki, oraz podnosi zaufanie do swoich sił i broni.

5.
Cel wy-
szkolenia
strzeleckie-
go.

Celem wyszkolenia strzeleckiego jest wyćwiczyć żołnierza czołgowego na dobrego strzelca, któryby potrafił we wszystkich okolicznościach walki ze spokojem i pewnością użyć skutecznie swej broni, aby móc spełniać wszelkie zadania ogniowe na polu walki.

Strzelec czołgowy walczy wprawdzie w zespole plutonu, lecz jest odosobniony. Rola jego wymaga działania samodzielnego, stąd wynika przede wszystkim konieczność szkolenia indywidualnego. Poza tem uzupełnianie się działania broni czołgowej w ramach półplutonu i konieczność skupienia w pewnych chwilach ognia wszystkich czołgów w ramach plutonu, wymagają wyszkolenia we współdziałaniu ogniem czołgów w półplutonie i w plutonie.

Skuteczność ognia nie polega na dawaniu jak największej ilości strzałów w najkrótszym czasie, lecz jest uwarunkowana strzałami celnymi i do właściwego celu, który w danej chwili okazuje się najbardziej groźnym, a więc wymaga przede wszystkim zwalczania. Będzie to ogień wporę.

6.
Ogień celny i wporę.

Przez ogień celny zaoszczędza się amunicji, której dostarczanie względnie uzupełnianie, w czasie walki jest bardzo trudne. Celność strzału osiąga się przez dokładne wykonywanie i gruntowne opanowanie ćwiczeń strzeleckich i wyrabianie woli strzeleckiej, t. j. woli celowania i dawania strzału z zimną krwią w każdym położeniu, aby dosięgnąć cel swym ogniem.

Dawanie ognia wporę wymaga szybkiej spostrzegawczości, orjentacji i decyzji, co w najwyższym stopniu powinno cechować strzelca czołgowego.

Całość wyszkolenia strzeleckiego dzieli się na:

- wyszkolenie wstępne,
- strzelania szkolne,
- strzelania szkolno-bojowe i
- strzelania bojowe.

7.
Podział i zakres wyszkolenia.

Podstawą nauki strzeleckiej jest wyszkolenie wstępne.

Obejmuje ono naukę wszystkich czynności niezbędnych do dania ostrego strzału.

Strzelania szkolne mają na celu wyrobienie w strzelcu technicznej sprawności. Strzelanie w terenie nabojami ostremi do celów bojowych jest przedmiotem strzelań szkolno-bojowych.

Skoro została opanowana sprawność strzelania do celów bojowych, przechodzi się do właściwych strzelań bojowych. Szkolą one dowódców w kierowaniu ogniem oraz strzelców w użyciu broni w warunkach taktycznych jak najbardziej zbliżonych do warunków walki.

Podczas całego okresu strzeleckiego, szkoli się strzelców w strzelaniu:

- z czołga nieruchomego,
- z czołga ruchomego — i wreszcie wspólnie pracy strzelca z kierowcą.

8. Warunkiem dobrego użycia broni jest jej
Nauka o dokładne poznanie celem zapobiegnięcia usterkom i zacięciom w działaniu oraz utrzymania
broni. w dobrym stanie.

Nauka o broni powinna być prowadzona równolegle ze szkoleniem strzeleckim, na zasadzie Instrukcji o broni czołgowej.

9. Niezbędnym warunkiem sprawności strze-
Ocena od- leckiej jest umiejętność oceniania odległości i spo-
ległości i strzegawczość strzelecka.
wyrabia-
nie spo-
strzegaw-
czości.

Z uwagi na trudne warunki obserwacji z czołga, wyszkolenie w tych umiejętnościach ma dla strzelca czołgowego zasadnicze znaczenie.

Przy nauce strzelania należy dążyć do jak najintensywniejszego wyszkolenia w szybkim odnajdywaniu, ocenianiu odległości i uchwytowaniu przyrządami celowniczymi różnych celów przy równoczesnej decyzji, co do ich pierwszeństwa i kolejności pod względem zwalczania.

Instruktor powinien być doskonałym strzelcem i dobrze znać swój przedmiot, aby móc swoją wiedzę i przykładem osobistym pobudzić żołnierza do opanowania i doskonalenia się w sztuce strzelania.

10.
Rola instruktora w wyszkoleniu strzeleckim.

Instruktora powinna cechować cierpliwość i staranność w nauczaniu.

Nauczanie powinien dostosować do indywidualności każdego ucznia, błędy poprawiać spokojnie i łagodnie, stosując sposoby wskazane przez instrukcję, względnie oparte na własnym doświadczeniu. Żadną miarą nie powinien ucznia ośmieszać lub poniżać, a raczej pobudzać jego ambicję i zaufanie we własne siły i umiejętności, chwalać każdy postęp.

Szkolenie strzeleckie z broni czołgowej rozpoczyna się po ukończeniu wyszkolenia rekrutkiego i odbyciu strzelań szkolnych I kl. z karabinka i powinno być całkowicie ukończone w ciągu pierwszego roku służby. Drugi rok jest poświęcony doskonaleniu.

11.
Czas szkolenia strzeleckiego.

Stopień wyszkolenia strzeleckiego żołnierza zależy w zupełności od wartości instruktorów, od zrozumienia przez nich istoty nauki, od ich zdolności nauczania i ich sprawności strzeleckiej.

12.
Szkolenie instruktorów.

Troską wszystkich dowódców powinno być jak najstaranniejsze przygotowanie instruktorów.

13. Kierowanie wyszkoleniem strzeleckim. Szkoleniem strzeleckim kieruje bezpośrednio w swej kompanii dowódca kompanii i jest on odpowiedzialny przed dowódcą batalionu za zgodność szkolenia z instrukcją strzelecką.

Zestawianie procentowych wyników strzelań da możność oceny osiągniętego wyszkolenia przy różnym stopniu i warunkach szkolenia, a z tych wynikną praktyczne i doświadczalne możliwości stawianych wymagań.

CZĘŚĆ I.

INSTRUKCJA STRZELANIA Z KARABINA MASZYNOWEGO.

A. WYSZKOLENIE WSTĘPNE.

1. Zadanie, przedmiot i przebieg szkolenia.

Zadaniem wyszkolenia wstępnego jest nauczanie żołnierza wszystkich czynności, składających się na dawanie ognia z karabina maszynowego.

14.
Zadanie
wyszkole-
nia wstę-
nego.

Wyszkolenie wstępne jest przygotowaniem do strzelania ostrego i stanowi podstawę całej nauki strzelania.

Wyszkolenie wstępne dzieli się na:

- naukę o karabinie maszynowym, sprzęcie i amunicji w zakresie potrzebnym do obsłużenia broni i jej pielęgnowania, w dalszym zaś ciągu szkolenia — na naukę rozpoznawania i usuwania zacięć oraz zapobiegania im;
- wiadomości z teorii strzału niezbędnych do strzelania;
- trzymanie karabina maszynowego;
- celowanie;
- ładowanie i rozładowywanie;
- ściąganie spustu;
- ćwiczenia w dawaniu ognia;
- pomocnicze ćwiczenia fizyczne.

15.
Przedmiot
wyszkole-
nia wstę-
nego.

16.
Przebieg
nauki.

Po najogólniejszym zaznajomieniu uczniów z karabinem maszynowym przystępuje się do wstępnych ćwiczeń z karabinem maszynowym na podstawie. Ćwiczenia te mają na celu opanowanie karabina maszynowego w warunkach jak najdogodniejszych. Przedmiot ćwiczeń stanowi: celowanie, ładowanie, rozładowywanie, dawanie ognia, usuwanie zacięć, regulowanie lunety.

Po opanowaniu karabina maszynowego na podstawie, przystępuje się do nauki władania nim w czołgu nieruchomym.

Po nauczaniu trzymania karabina i wszystkich czynności, związanych z dawaniem ognia w czołgu nieruchomym, rozpoczyna się naukę celowania i dawania ognia w czołgu ruchomym.

Równocześnie z nauką celowania prowadzi się ćwiczenia ściągania spustu oraz ćwiczenia w ładowaniu i rozładowywaniu karabina, a skoro uczeń przeszedł celowanie do punktu, łączy się te składniki, przechodząc do nauki dawania ognia punktowego, t. j. strzału pojedynczego ślepego.

Następnie należy przejść do nauki dawania ognia ciągłego nabojami ślepymi.

Podczas całego przebiegu nauki wplata się między właściwe ćwiczenia strzeleckie, ćwiczenia fizyczne.

Skoro strzelec umie strzelać z czołga nieruchomego, przystępuje się do ćwiczeń, przygotowujących strzelanie z czołga ruchomego. Przedtem pokazuje się strzelcom, w jaki sposób strzela się z czołga ruchomego i na czym polega. Jako środek pomocniczy do tego szkolenia służą tarce i przyrządy ruchome.

Strzelec uczy się najpierw uchwytować linję celu do tarcz ruchomych, poczem daje do nich strzał ślepy. Później sadza się strzelca na spe-

cialnym przyrządzie naśladowującym ruch czołga, z którego to przyrządu strzelec uczy się uchwytywać linię celu początkowo do tarczy nieruchomej, a następnie do ruchomej. Po opanowaniu każdego ćwiczenia w uchwytywaniu linii celu, daje strzał ślepy i śrutem. Równolegle do tej nauki uczy się strzelec przybierania postawy w czołgu ruchomym rzeczywistym, a skoro opanował wszystkie powyższe czynności, może przejść do strzelania z czołga ruchomego.

Do strzelania nabojami ostremi, czyli do strzelania szkolnego, wolno przejść uczniowi dopiero wówczas, gdy opanował w zupełności sposób prowadzenia ognia nabojami ślepymi.

Przed rozpoczęciem każdego ćwiczenia lub lekcji z bronią, jak również po ich ukończeniu, zawsze należy przeglądać broń, taśmy i naboje. Przy broni należy stwierdzić, czy lufa i komora są wolne od naboji; przy taśmach z nabojami sprawdzić, czy nie zawierają one naboji ostrych, względnie, czy między nabojami ćwiczebnymi nie ma naboji ślepych lub ostrych.

17.
Przegląd
broni.

2. Trzymanie karabina.

Nauka trzymania karabina obejmuje: przybieranie postawy dostosowanej do położenia karabina maszynowego, prawidłowego uchwytywania tyłców i rączki uchwyty.

18.
Przedmiot
ćwiczeń.

Strzelec powinien umieć trzymać karabin maszynowy tak, aby ruchy czołga nie wpływały ujemnie na dobre władanie karabinem maszynowym.

Przy postawie strzeleckiej i trzymaniu karabina, główną rzeczą jest to, aby strzelec przybrał

postawę jak najwygodniejszą, wskazaną jego budową ciała i położeniem karabina.

19.
Trzymanie
karabina
maszyno-
wego.

a) Czołg w miejscu.

Strzelec stoi w rozkroku lub siedzi na pasie w komorze strzelca za karabinem, opierając się prawem ramieniem o kolbę tyłców.

W postawie stojącej cały ciężar ciała spoczywa na piętach.

W postawie siedzącej pas powinien być tak podciągnięty, aby strzelec miał zupełną swobodę w poruszaniu tułowiem.

Lewą ręką trzyma karabin maszynowy za kolbę poniżej tyłców, prawą — rączkę chwytu. Palec wskazujący wyprostowany w kabłąku.

b) Czołg w ruchu.

Gdy czołg jest w ruchu, strzelec trzyma karabin maszynowy w miejscu. Strzelec powinien swoją postawą reagować na wstrząsy w ten sposób, aby ruch czołga nie wpływał na trzymanie karabina maszynowego.

3. Celowanie.

20.
Przebieg
nauki ce-
lowania.

a) Nauka celowania.

Nauka celowania obejmuje:

- opis przyrządów celowniczych i objaśnienie sposobów celowania,
- ćwiczenia w celowaniu,
- ćwiczenia z trójkątem błędów,
- celowanie do celów bojowych,
- celowanie w masce przeciwgazowej.

Przyrządem celowniczym jest luneta. Na jednej z soczewek znajdują się dwie linie przecinające się na krzyż: pionowa i pozioma.

Chcąc trafić w cel, należy punkt przecięcia się tych linii (środek krzyża) nakierować na punkt celu.

21.
Przyrządy celownicze, sposób celowania.

Strzelec, patrząc w lunetę okiem przyłożonym do okulara, naciska ramieniem na tylce z odpowiednią siłą i naprowadza linię celowania na cel najkrótszą drogą, poczem wycelowuje, to znaczy, aby środek krzyża pokrył punkt celu.

22.
Celowanie.

Ćwiczenia te przerabia się do tarczy z kilkoma nalepkami różnych figurek, używając wskaźnika kąтового do sprawdzenia prawidłowego wycelowania i czasomierza do oznaczenia czasu wycelowania.

Po przybraniu przez strzelca odpowiedniej postawy, instruktor rozkazuje, np.: „druga figurka z lewej — celuj!”.

Strzelec po wycelowaniu mówi: „gotów”.

Instruktor przy pomocy wskaźnika kąтового sprawdza nacelowanie. Początkowo zwraca uwagę na dokładność wycelowania, a gdy ta została osiągnięta, żąda coraz to lepszego czasu, licząc czas od słowa „naceluj”, do „gotów”.

Ażeby umożliwić stopniowe opanowanie przedmiotu, ćwiczenia w celowaniu dzieli się na trzy zasadnicze grupy:

23.
Metody ćwiczeń w celowaniu.

- celowanie z czołga nieruchomego,
- celowanie z przyrządów,
- celowanie z czołga ruchomego.

Celowanie z czołga nieruchomego obejmuje ćwiczenia do celów stałych i ruchomych na odległości skrócone i rzeczywiste.

Celowanie z przyrządu obejmuje ćwiczenia uchwytywania punktu celu mimo ujemnego wpływu ruchu czołga.

Specjalne urządzenie przez zmienną wielkość przesuwanych figur umożliwia wytworzenie wrażenia zbliżania się lub oddalania czołga od celu.

Budowa przyrządu umożliwia naśladowanie wstrząsów czołga podczas jazdy, wobec czego szkoła strzelca na tym przyrządzie obejmuje:

- ćwiczenia w celowaniu na cele ruchome (z przyrządu zaklinowanego),
- ćwiczenia w celowaniu na cele nieruchome z przyrządu w ruchu,
- ćwiczenia w celowaniu na cele poruszające się we wszystkich kierunkach z przyrządu w ruchu.

Po opanowaniu ćwiczeń na przyrządach, następuje kolejne przerabianie tych samych ćwiczeń w czasie jazdy czołgiem.

24.
Opis urządzenia do ćwiczeń w celowaniu.

Przyrząd naśladowujący wstrząsy czołga jest podobny do komory strzelca (bez wieży) i oparty na biegunach; poruszany — daje żołnierzowi wrażenie wstrząsów czołga w czasie ruchu.

Przyrząd ten ułatwia nauczanie i umożliwia kontrolę.

Specjalne urządzenie do poruszania celów składa się:

- z tarcz z celami poruszającymi się poziomo,
- z tarcz z celami poruszającymi się pionowo,
- z tarcz z celami poruszającymi się skośnie.

Kontrola: instruktor, stojąc za strzelcem, kontroluje przez zastosowanie wskaźnika kąto-

wego lub normalnych przyrządów celowniczych, czy strzelec prawidłowo wycelował.

Po opanowaniu nauki celowania do tarcz stosuje się te same metody w ćwiczeniach celowania do celów bojowych.

Jeżeli odchylenie celu od kierunku ruchu czołga jest znaczne, strzelec powinien obrotem wieży nakierować broń na cel.

Ćwiczenia te przerabia się następująco:

strzelec patrzy przez jedną ze szczelin obserwacyjnych. Instruktor wskazuje jakiś cel w terenie i komenderuje: „naceluj”, uczeń chwytając karabin maszynowy, jak w punkcie 19 i, opierając się o opory tułowia wieży, obraca ją z karabinem maszynowym w kierunku wskazanego celu, następnie postępuje, jak w punkcie 21 i 22.

Przy obracaniu wieży uczeń posługuje się uchwyty, które służą do tego celu.

W celu sprawdzenia oraz doskonalenia ucznia w dokładnem i szybkim celowaniu, należy przerabiać ćwiczenia z trójkątem błędów i pośrednim trójkątem błędów według przepisów Instrukcji strzeleckiej piechoty cz. I § 75, z zastosowaniem do karabina maszynowego.

Sprzęt: karabin maszynowy w czołgu, tarcza, krążek celowniczy, względnie tarcza do pośredniego trójkąta błędów.

Strzelec karabina maszynowego w czołgu powinien się odznaczać szczególną bystrością wzroku i spostrzegawczością oraz umiejętnością oceniania odległości. Właściwości te należy stale i strannie rozwijać u uczniów przez ćwiczenia spostrzegawczości i określania celów w terenie

25.

Nakierowanie karabina na cel ruchem wieży.

26.

Trójkąt błędów.

27.

Celowanie do celów bojowych (spostregawczosc i ocena odleglosci).

zarówno przez lunetę, jak przez szczerbinę obserwacyjną.

28.
Celowanie
w masce.

Po osiągnięciu zupełnej wprawy w danym rodzaju celowania, należy przerabiać ten rodzaj celowania w masce przeciwgazowej.

Ćwiczenia te należy przerabiać w czołgu nieruchomym i w ruchu. Ćwiczenia oceny odległości przerabiać w myśl Instrukcji strzeleckiej cz. I karabin i karabinek 135 — 149.

4. Ładowanie i rozładowywanie.

29.
Ćwiczenia
w ładowa-
niu.

Sprawne ładowanie karabina maszynowego ma bardzo duże znaczenie dla działania broni. Niestaranne i złe ładowanie jest powodem zacięć oraz spóźnionego otwarcia ognia.

Ćwiczenia w ładowaniu należy przerabiać początkowo z karabinem maszynowym na podstawie, następnie w czołgu nieruchomym, poczem dopiero w czołgu w ruchu, zarówno w dzień, jak i w nocy, oraz w maskach przeciwgazowych.

Strzelca należy uczyć celowych ruchów w ładowaniu broni najpierw w warunkach szkolnych, później w warunkach bojowych, przyczem należy mu zwracać uwagę na czystość taśmy, nabojów i prawidłowego taśmowania, aby uniknąć zacięć.

Ł a d a w a n i e.

30.
Ładowanie
i rozłado-
wywanie
karabina
maszyno-
wego.

Strzelec odciąga rączkę zamkową wtył, lewą ręką wyłącza ramię wyłącznika.

Strzelec wprowadza taśmę do donośnika lewą ręką, koniec jej chwyta prawą i pociąga do oporu.

Po wprowadzeniu taśmy do donośnika, strzelec sprowadza ramię wyłącznika do poprzedniego położenia, pociąga lekko taśmę zpowrotem i podaje rączkę zamkową do przodu.

Rozładowywanie.

Strzelec odciąga rączkę zamkową wtył, lewą ręką wyłącza ramię wyłącznika i wyciąga taśmę z donośnika, następnie powtarza dwukrotnie rączkę zamkową, ściągając język spustowy w celu wypróbowania, czy w lufie nie pozostał nabój.

Ruch czołga nie może zmniejszać sprawności ładowania i rozładowywania karabina maszynowego. Ładowanie i rozładowywanie w ruchu wykonywa się podobnie, jak w czołgu nieruchomym, względnie w przyrządzie.

5. Ściąganie spustu.

Karabiny maszynowe mają inny sposób ściągania spustu niż karabin powtarzalny. Brak jest pierwszego oporu, języczek spustowy odbywa dłuższą drogę i stawia większy opór.

31.
Potrzeba
ćwiczenia.

Od długości czasu ściągania spustu, zależy krótsza lub dłuższa serja dawanych strzałów. Jeżeli się naciśnie spust i szybko go opuści, pada strzał pojedynczy, stąd wycucie przez strzelca czasu niezbędnego do dania pewnej żądanej serji strzałów, jest rzeczą ważną.

Ręka ściągająca spust musi jednocześnie utrzymać karabin na celu, strzelec zaś utrzymać równowagę w czołgu ruchomym.

Brak przeto należytego wyćwiczenia w ściągnięciu spustu łatwo powoduje szarpnięcie karabinem w kierunku niepożądanym.

Z powyższego wynika, że nauka ściągnięcia spustu karabina maszynowego jest równie ważna, jak przy karabinie powtarzalnym i powinna być przedmiotem starannego i stałego ćwiczenia.

32.
Sposób
ściągnięcia
spustu.

Strzelec, trzymając prawą ręką rączkę chwytu i nie spuszcżając z oka celu, naciska palcem wskazującym (drugim członem) języczek spustowy powoli, jednostajnie i silnie, poczem przytrzymuje go. Ruch palca wskazującego nie powinien powodować ruchu dłoni. Lewa ręka przytrzymuje kolbę tyłców. Celem przerwania serji strzałów puszcza się języczek spustowy. Aby dać strzał pojedynczy, należy języczek spustowy nacisnąć i natychmiast puścić.

a) W czołgu nieruchomym.

33.
Ćwiczenia
w ściągnięciu
spustu.

Ćwiczenia w ściągnięciu spustu przeprowadza się nabojem ćwiczebnym. Do stwierdzenia błędów należy się posługiwać wskaźnikiem kątowym z tarczą umieszczoną z boku czołga. Uczeń wycelowuje karabin na pewien punkt. Instruktor stwierdza, czy uczeń nie poruszył karabina przy ściągnięciu spustu. Ewentualne zruszenie karabina podczas ściągnięcia spustu obserwuje instruktor na rysunku wskaźnika kąтового.

b) Czołg w ruchu.

Ćwiczenie to przerabia się na przyrządzie z tem, że uczeń musi opanować karabin maszynowy do tego stopnia, aby ruch czołga (przyrządu) i związane z tem wstrząśnienia nie powodowały zrywań spustu przez ucznia.

6. Ćwiczenia w dawaniu ognia.

Po osiągnięciu przez uczniów wprawy w trzymaniu karabina, w celowaniu, w ładowaniu i ściąganiu spustu, przystępuje się do ćwiczeń połączonych, czyli do ćwiczeń w dawaniu ognia pojedynczego, a następnie ognia punktowego (ciągłego).

Ćwiczenia te, prowadzone systematycznie i najstaranniej nabojami ślepymi, mają doprowadzić do wyrobienia u uczniów opanowania broni i sprawności techniczno-strzeleckiej, uzdolniających do szybkiego, poprawnego i celnego dawania ognia ciągłego z przerzucaniem (z celu na cel).

Serja ognia ciągłego nabojami ślepymi daje w szkoleniu prawie te same skutki, co i strzelanie ostre. Stąd ćwiczenia te są najlepszym przygotowaniem do strzelania ostrego. Błędy ujawnione w strzelaniu szkolnym wynikać będą przede wszystkim z nieodpowiedniego przygotowania strzelca nabojami ślepymi.

Ćwiczenia te mają więc doprowadzić strzelca do sprawności, żądanej w programie strzelań szkolnych, a osiąga się je drogą gruntownego przygotowania każdego strzelania szkolnego przez ćwiczenia z nabojami ślepymi przy stopniowym utrudnianiu warunków i zadań (czas i t. p.).

Najpierw należy przerabiać ćwiczenia w dawaniu strzału pojedynczego, jako naukę łączenia składników strzału, żądając w miarę postępów strzału bardzo szybko przygotowanego. Dopiero po nauce łączenia składników należy przystąpić do ćwiczeń w prowadzeniu ognia ciągłego (punktowego).

34.
Znaczenie
i przerabia-
nie ćwiczeń
w dawaniu
ognia.

W dalszym toku nauki należy powyższe ćwiczenia prowadzić jako ćwiczenia przygotowawcze do strzelania w terenie.

a) W czołgu nieruchomym.

35.
Ćwiczenia
w dawaniu
strzału po-
jedynczego
nabojem
ślepy.

Taśma naładowana nabojami ślepem i nabój wyjęty. Strzelec daje strzał pojedynczy do figurki wskazanej przez instruktora. Instruktor komenderuje: „ta i ta figurka — ognia”. Strzelec ładuje i szybko wycelowuje karabin maszynowy na wskazany cel, poczem daje strzał.

Czas między komendą „ognia” a daniem strzału ocenia się czasomierzem.

b) Czołg w ruchu (ćwiczy się na przyrządzie).

Wykonanie: instruktor puszcza w ruch cele. Strzelec nakierowuje karabin maszynowy na cele. Na rozkaz instruktora: „ta i ta figurka — ognia” strzelec, prowadząc linię celowania za wskazanym poruszającym się celem, wycelowuje dokładnie, ściąga spust i daje strzał.

36.
Sposoby da-
wania ognia
ciągłego
(punktowe-
go) z celu
na cel.

Ponieważ umocowanie karabina maszynowego w wieży czołga nie zezwala na dokładne wykonanie ognia pogłębionego, względnie poszerzanego (ogień ten przy pomocy specjalnych mechanizmów, ma pełne zastosowanie z podstawy karabina maszynowego), strzelec czołgowy powinien umieć stosować ogień ciągły (punktowy) z przerzucaniem go z celu na cel.

Ćwiczenia te należy przerabiać początkowo z czołga nieruchomego, poczem dopiero na przyrządzie, względnie z czołga w ruchu.

Przed karabinem umieszcza się na odległości skrócone szereg figurek, ustawionych w głąb i wszerz.

Instruktor wybiera kilka figur i podaje strzelcowi do ostrzelania.

Po odnalezieniu nakazanych figurek strzelec melduje: „widzę!”. Instruktor podaje komendę, np.: „ogień przerzucany — krótkie serje — ognia!”.

Strzelec, mając karabin maszynowy naładowany, daje krótkie serje ognia na jedną z figur, poczem automatycznie przerzuca taki sam ogień na inne figurki pozostałe do ostrzelania.

Sposób dawania ognia na poszczególne cele i jego dokładność instruktor sprawdza przy pomocy wskaźnika kąтового (gdy czołg w miejscu).

Brak panowania nad linią celowania może pochodzić z nieodpowiedniego trzymania tyłców, słabego stanu fizycznego strzelających, względnie ich niepokoju.

Instruktor powinien stwierdzić istotną przyczynę i zastosować środki zaradcze, bądź powracając do ćwiczeń poszczególnych składników strzału, bądź rozwijając zdolności fizyczne, bądź wreszcie stosując sposoby zwalczania niepokoju, jak: wytłumaczenie lub chwilowe przerwanie ćwiczenia.

Po opanowaniu tych ćwiczeń z czołga w miejscu i na odległości skrócone — należy je powtórzyć na przyrządzie, względnie czołga w ruchu na odległości normalne.

37.
Ćwiczenia
w przerzu-
caniu ognia
ciąglego
(punktowego).

38. **Ćwiczenia w dawaniu krótkich seryj ślepa amunicją.** Po nauczaniu żołnierza celowania i dawania strzału pojedynczego nabojem ślepym, należy przystąpić do dawania krótkich seryj nabojami ślepymi do celów rozstawionych w głąb i wszere (ogień punktowy przerzucany), z czołga nieruchomego, względnie w ruchu.

39. **Strzelanie śrutem.** Najodpowiedniejszym sposobem zaprawienia strzelca do strzelania z czołga ruchomego jest strzelanie śrutem strzałami pojedynczemi. Strzelania te pozwalają kontrolować osiągnięte wyniki poprzednich ćwiczeń.

40. **Usuwanie zacięć.** Każde zacięcie strzelania nabojami ślepymi należy wyzyskać do praktycznej nauki usuwania zacięć.

7. Pomocnicze ćwiczenia fizyczne.

41. **Ćwiczenia fizyczne i ćwiczenia wzrokowe.** Do wyrobienia siły, giętkości i sprawności mięśni, które w strzelaniu bezpośrednio uczestniczą, służą odpowiednie ćwiczenia fizyczne, jako pomocnicze w nauce strzelania.

Pomocnicze ćwiczenia fizyczne należy prze-rabiać w myśl wskazówek Instrukcji strzeleckiej cz. I pkt. 57 — 59.

Przy strzelaniu z karabina maszynowego należy wyrabiać sprawność obu dłoni i palców, na-dewszystko zaś rozwijać bystrość wzroku i zdol-ność dostosowywania oka do różnych odległości. Właściwości te należy wyrabiać przez ćwiczenia w spostrzeganiu w myśl wskazówek Instrukcji strzeleckiej piechoty cz. I pkt. 58 i 132.

B. STRZELANIE SZKOLNE.

1. Zadanie, rodzaje i program strzelań szkolnych.

Strzelania szkolne są to strzelania nabojami ostremi w warunkach szkolnych, t. j. przystosowanych do ułatwienia nauki.

42.
Zadanie strzelań szkolnych.

Zadaniem strzelania szkolnego jest:

- wyrobienie w strzelcu technicznej sprawności strzeleckiej,
- zapoznanie obsługi z właściwościami karabina maszynowego i siłą jego ognia,
- wyrobienie w żołnierzu zaufania do broni i do siebie samego,
- nauczanie usuwania zacięć i zapobiegania im.

Strzelania szkolne stanowią przygotowanie do strzelań bojowych w terenie. Dopiero przy strzelaniu nabojami ostremi nabiera uczeń właściwej sprawności strzelania, opanowuje karabin i swoje nerwy, poznaje dokładnie broń i siłę ognia przez stwierdzenie wyników strzelania.

Należy dokładać wszelkich starań, aby koniecznie odbyć wszystkie strzelania szkolne przed rozpoczęciem strzelań szkolno-bojowych.

Przyczyny odchylenia wiązki od prawidłowego punktu trafienia mogą być następujące:

- rozrzut broni i właściwości (błędy) danego karabina,
- wstrząśnienia czołga,
- błędy strzelca.

43.
Przyczyny odchylenia wiązki od prawidłowego punktu trafienia.

a) Rozrzut broni i właściwości (błędy) danego karabina.

Poza rozrzutem broni, właściwym każdemu nawet najlepszemu karabinowi, celność karabina

maszynowego w czołgu zależy i od rozregulowania się przyrządów celowniczych oraz od umocowania karabina maszynowego w łożysku.

Zależnie od ilości wystrzelonej amunicji zmienia lufa swój rozrzut. Nadto w karabinie maszynowym chłodzonym powietrzem, rozrzut zwiększa się z powodu większego rozgrzania się lufy.

Na celność może również wpłynąć złe osadzenie lunety.

b) Wstrząśnienia czołga.

Prócz błędów wyżej wspomnianych podczas strzelania z czołga będącego w ruchu występować będą błędy wskutek jazdy po terenie nierównym, które jednakże przy odpowiednim wyszkoleniu dadzą się częściowo usunąć.

c) Błędy strzelca.

Prócz błędów technicznej sprawności dawania ognia, które powinny być usunięte przez gruntowne wyszkolenie, występują przy strzelaniu z karabina maszynowego błędy, których często nie da się usunąć, jak np.: niewidoczność celu wskutek złej obserwacji i pomyłki w ocenie odległości na oko.

44.
Zasada.

Należy przestrzegać następujących zasad:

- każda lufa karabina maszynowego powinna mieć metrykę,
- przy założeniu nowej lufy należy zawsze stwierdzić jej stan (błędy),
- strzelanie z karabina maszynowego należy rozpoczynać serją strzałów próbnych (danych przez instruktora), a po zaobserwowaniu nieodpowiedniego położenia wiązki pocisków zmienić punkt celowania. Również w ciągu dalszego strzela-

- nia należy stale obserwować padanie pocisków i natychmiast zmieniać punkt celowania, gdy się zauważy błędy,
- każdy strzelec z karabina maszynowego powinien umieć poprawiać punkt celowania, t. zn. dobrać punkt pomocniczy.

Strzelanie na odległość skróconą, t. j. na 25 m, umożliwia i ułatwia wykonanie wszystkich rodzajów strzelania z karabina maszynowego na strzelniczy szkolnej.

45.
Strzelanie
na odle-
głość skró-
coną.

Z powodu małego rozrzutu strzelanie na odległość skróconą uwidocznia na tarczy wszystkie błędy strzelca, zwłaszcza niewłaściwe trzymanie karabina maszynowego. Tylko strzelanie na odległość skróconą umożliwia wzięcie pod uwagę całego rozrzutu przy omawianiu błędów. Wreszcie strzelanie na odległość skróconą ułatwia obserwowanie ognia i osobiste stwierdzenie na tarczy przez strzelca wyników błędów swego strzelania.

Przy wszystkich strzelaniach instruktor osobiście stwierdza wpływ uregulowania lunety na odchylenie wiązki rozrzutu przed rozpoczęciem strzelania, dając z danego karabina strzały pojedyncze, względnie krótkie serje strzałów. Na tej podstawie instruktor, przyprowadziwszy po daniu ognia cały oddział do tarczy, omawia z uczniami pomocniczy punkt celowania, poczem każdy strzelec celuje w wyznaczony punkt.

46.
Sprawdza-
nie punktu
celowania.

Szczegółowy program strzelań szkolnych podaje załącznik 1 (tabela). Jeżeliby strzelań szkolnych nie można było z jakichkolwiek powodów ściśle według załączonego programu przeprowadzić, może dowódca pułku wprowadzić pewne

47.
Program
strzelań
szkolnych.

zmiany do niniejszego programu. W każdym jednak wypadku należy przerobić te rodzaje ognia, które stanowią ostateczny cel technicznego wykształcenia strzeleckiego.

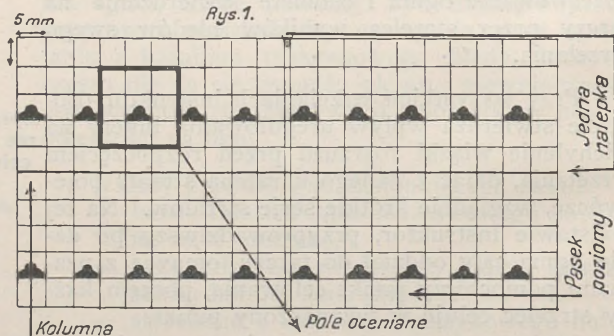
Strzelanie 1.

48.
Wykonanie
i ocena
strzałów
szkolnych.

Strzały pojedyncze, tarcza i czołg nieruchome, karabin maszynowy i strzelec w czołgu. Na 25 m umieszczona tarcza z figurkami (patrz rys. 1).

Strzelec daje strzały pojedyncze do poszczególnych figurek, wskazanych przez instruktora. Z taśmy wyjęty co drugi nabój. Instruktor komenderuje przed każdym strzałem, np.: „górny pas 3 figurka z lewej — ognia”.

Strzelec ładuje i wycelowuje szybko karabin maszynowy na wskazany cel, poczem daje strzał. Po strzale powtarza ręczką zamka, oczekując nowej komendy.

Za trafienie w kwadrat z figurką liczy się 2 punkty.

Za trafienie w kwadraty bezpośrednio przyległe — 1 punkt.

Strzelec spełni warunki, jeżeli osiągnie 3 punkty przy daniu 5 strzałów.

Strzelanie 2.

Ogień punktowy, tarcza i czołg nieruchome, karabin maszynowy i strzelec w masce gazowej w czołgu; na 25 m umieszczona tarcza z figurkami, jak w strzelaniu 1 (patrz rys. 2).

Strzelec daje 15 strzałów ogniem punktowym do figurki, wskazanej przez instruktora.

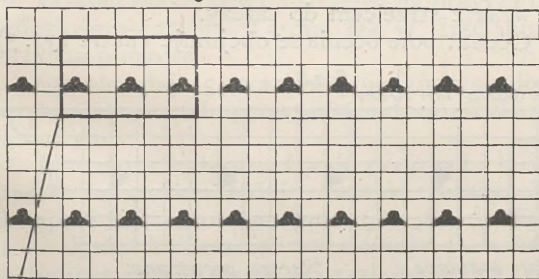
Po komendzie wydanej przez instruktora, strzelec ładuje i szybko wycelowuje karabin maszynowy na wskazany cel, poczem daje krótkie serje ognia.

Po daniu ognia strzelec rozładowuje karabin maszynowy i wraz z instruktorem udaje się do tarczy celem omówienia wyników.

Czas między komendą „ognia” a daniem 1. strzału nie powinien przekraczać 30 sekund.

Ocenia się strzały zawarte wewnątrz pola ocenianego, które obejmuje kwadrat ze wskazaną figurką oraz dwa kwadraty z lewej i dwa

Rys.2.

↓ Pole oceniane

z prawej strony figurek, ponadto 1 rząd kwadratów nad i 1 rząd kwadratów pod figurką.

Trafienie w kwadrat z figurką — 2 punkty.

Trafienie w przyległe kwadraty — 1 punkt.

Warunki do spełniania — 6 punktów.

Strzelanie 3.

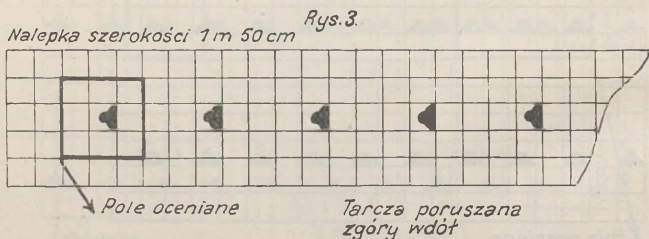
Strzały pojedyncze, tarcza ruchoma pionowo, czołg nieruchomy; karabin maszynowy i strzelec w czołgu. Odległość — 25 m. Tarcza z figurkami (patrz rys. 3).

Strzelec daje strzały pojedyncze do poszczególnych figurek, wskazanych przez instruktora. Z taśmy powinien być wyjęty co drugi nabój. Instruktor uruchamia tarczę, wydaje rozkaz: „ładować”, następnie komenderuje: „ta i ta figurka — ognia!”.

Strzelec szybko nacelowuje karabin maszynowy na wskazaną figurkę i daje strzał, który powinien paść w czasie ukazania się figurki. Czas pokazania się jednej figurki — 1 minuta. Po strzale powtarza ręczką zamkową, oczekując nowej komendy.

Po daniu 5 strzałów rozładowuje karabin maszynowy. Instruktor zatrzymuje tarczę i udaje się wraz z strzelcem do tarczy.

Ocena: pole oceniane obejmuje (patrz rys. 3).

kwadrat z figurkami i kwadraty przyległe; za trafienie w kwadrat z figurką liczy się 2 punkty, za trafienie w kwadrat w polu ocenianem — 1 punkt.

Strzelec spełni warunek, jeśli otrzyma 3 punkty.

Strzelanie 4.

Strzały pojedyncze, tarcza nieruchoma, przyrząd ruchomy, karabin maszynowy i strzelec na przyrządzie. Odległość — 25 m. Tarcza, jak w strzelaniu 3.

Strzelec daje 5 strzałów pojedynczych do figurek, kolejno wskazanych przez instruktora.

Instruktor uruchamia przyrząd, komenderuje: „ładować!”. Strzelec ładuje. Następnie instruktor komenderuje: „ta i ta figurka—ognia!”. Strzelec niezależnie od poruszania się przyrządu wycelowuje i daje strzał. Po strzale powtarza rączką zamkową i czeka nowej komendy.

Czas — 30 sekund.

Ocena: pole oceniane i warunki do spełnienia takie same, jak w strzelaniu 3.

Strzelanie 5.

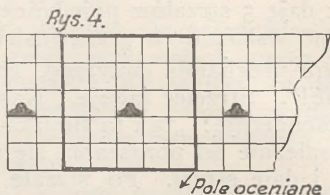
Strzały pojedyncze, tarcza i przyrząd ruchome, karabin maszynowy i strzelec na przyrządzie. Odległość — 25 m. Tarcza, jak w strzelaniu 3, ruchoma pionowo.

Strzelec daje 5 strzałów pojedynczych do figurek, wskazanych przez instruktora rozkazem ogniowym.

Instruktor każe uruchomić przyrząd i tarczę. Strzelec na rozkaz ładuje karabin maszynowy, następnie instruktor komenderuje: „ta i ta figurka — ognia!”. Strzelec wycelowuje na wskazaną figurkę i daje strzał. Strzał powinien paść w czasie ukazania się figurki. Powtarza rączką zamkową i czeka nowej komendy.

Ocena: pole oceniane obejmuje (patrz rys. 4) kwadrat z figurką i dwie kolumny w prawo i dwie w lewo, dwa paski nad i dwa pod figurką.

Trafienie w kwadrat figurki — 3 punkty.
 Trafienie w przyległe kwadraty — 2 punkty.
 Trafienie w resztę pola ocenianego — 1 punkt.
 Warunek — 6 punktów.
 Tarcza poruszana zgóry nadół.

Strzelanie 6.

Strzały pojedyncze, tarcza i przyrząd ruchome, karabin maszynowy i strzelec na przyrządzie. Odległość — 25 m. Tarcza ruchoma poziomo.

Wykonanie, ocena i warunki, jak w strzelaniu 5.

Strzelanie 7.

Ogień punktowy, tarcza i przyrząd ruchome, karabin maszynowy i strzelec na przyrządzie. Odległość — 25 m (patrz rys. 5). Tarcza poruszana pionowo nadół.

Strzelec daje 15 strzałów ognia punktowego do figurki, wskazanej przez instruktora.

Instruktor każe uruchomić tarczę i przyrząd, podaje rozkaz: „ładować”, następnie komenderuje: „ta i ta figurka — krótka serja ognia!”. Strzelec wycelowuje na wskazaną figurkę i daje serję ognia. Serja powinna paść w czasie ukazania się celu. Po daniu ognia strzelec rozładowuje karabin maszynowy i udaje się wraz z instruktorem do tarczy.

Ocena: pole oceniane obejmuje (patrz rys. 5) kwadrat z figurką, dwie kolumny z prawej i dwie z lewej strony figurki. Trzy paski nad i trzy pod figurką.

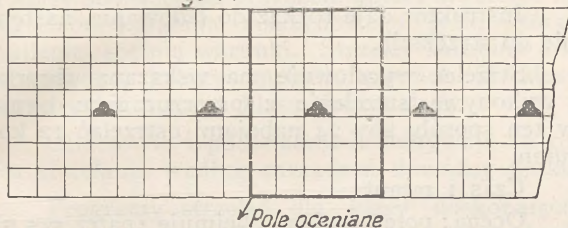
Trafienie w figurkę — 3 punkty.

Trafienie w przyległe kwadraty — 2 punkty.

Trafienie w resztę pola ocenianego — 1 punkt.

Warunek — 10 punktów.

Rys. 5.

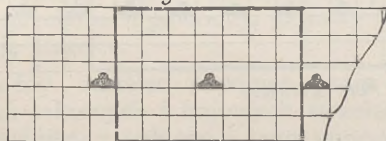
Strzelanie 8.

Ogień punktowy, tarcza i przyrząd ruchome, karabin maszynowy i strzelec na przyrządzie. Odległość — 25 m. Tarcza poruszana poziomo.

Wykonanie, jak w strzelaniu 7.

Ocena: pole oceniane obejmuje (patrz rys. 6) kwadrat z figurką, trzy kolumny z lewej i trzy z prawej strony figurki, dwa paski nad i dwa pod figurką.

Rys. 6.

z prawej strony figurki, dwa paski nad i dwa pod figurką.

Trafienie liczy się, jak w strzelaniu 7. Warunek — 10 punktów.

W drugim roku służby szeregowi, którzy wypełnią warunki I klasy, przeprowadzają strzelania II klasy strzeleckiej.

Reszta szeregowych powtarza wszystkie strzelania I klasy strzeleckiej.

Podział na strzelców karabina maszynowego i armatki następuje po strzelaniach szkolnych I klasy strzeleckiej, przyczem należy wybierać na strzelców karabina maszynowego tych, którzy najlepiej spełnią warunki. Strzelcy karabina maszynowego, którzy spełnili warunek II klasy strzeleckiej, tworzą klasę doskonalącą.

Oficerowie i podoficerowie odbywają co roku strzelania według zarządzeń dowódcy pułku.

Programy strzelań dla klasy doskonalącej układa dowódca pułku, stawiając coraz to trudniejsze warunki do spełnienia.

2. Wykonanie strzelań.

Karabin maszynowy, amunicja i taśmy powinny być dobre.

50.
Karabin
maszyno-
wy i taśmy.

Mechanizm karabina maszynowego powinien działać dobrze, albowiem zacięcia przy pierwszych strzelaniach powodują przerwy w serii i denerwują strzelca.

Każdy strzelec powinien przez cały czas strzelań szkolnych i bojowych strzelać, jeżeli to jest możliwe, z jednego i tego samego karabina maszynowego.

Każde strzelanie powinno być w przeddzień przygotowane odpowiedniem ćwiczeniem nabojami ślepymi.

51.
Przygotowanie
strzelania.

52. Na odległościach skróconych strzelec osobi-
Pokazywa-ście ogląda wyniki po ukończeniu swego strzela-
nie wyni-ania.
ków.

53. W razie niespełnienia warunków strzelania
Powtarza- należy powtórzyć całe strzelanie, jednak dopiero
nie strze- po przerobieniu odpowiednich ćwiczeń. Jeżeli mi-
lania. mo to powtarzający nie spełni warunków, do-
wódca kompanii decyduje o tem, czy strzelec mo-
że przejść do następnego strzelania. Strzelania,
w których nie spełniono warunków, mogą strzel-
cy powtórzyć jeszcze raz po wykonaniu danej
klasy.

54. Wyniki strzelania omawia się z każdym
Omówienie strzelcem pojedynczo, wykazując szczegółowo
strzelania. błędy popełnione przy daniu serji. Odchylenia
pojedynczych strzałów nie odgrywają dużej roli.
Mogły one nastąpić wskutek rozrzutu broni. Na-
tomiaś decydujące dla całości strzelania jest sku-
pienie strzałów. Jeżeli rozrzut przy ogniu punk-
towym bez przerzucania wykazuje kilka skupień
odległych od siebie, wskazuje to, że strzelec
w czasie strzelania poruszał karabinem maszy-
nowym.

Po ukończeniu całego strzelania instruktor
streszcza błędy wszystkich strzelców, omawia je
i daje wskazówki ich unikania.

Najlepszych strzelców zawsze należy wyróż-
niać, ewentualnie pokazując ich wyniki, ale w ten
sposób, aby ambicji innych nie poniżać i nie osła-
biać ich samopoczucia oraz chęci i zapału.

55. Strzelania szkolne dają najlepszą sposobność
Usuwanie do praktycznego nauczania usuwania zacięć.
zacięć.

Zacięcia usuwa strzelec samodzielnie. Dopiero kiedy on zacięcia usunąć nie może, instruktor naprowadza go na rodzaj zacięcia i sposób jego usuwania.

Karabin maszynowy umocowany w czołgu nie nadaje się do czynnej obrony przeciwlotniczej, stąd oddziały czołgów są zmuszone stosować jedynie obronę bierną (maskowanie, zacieranie śladów).

56.
Obrona
przeciw-
lotnicza.

W razie wyposażenia oddziałów czołgowych w dodatkowy sprzęt do obrony czynnej — szkolenie w tym kierunku powinno się prowadzić w myśl wytycznych o obronie przeciwlotniczej, danych przez Centralną Szkołę Strzelniczą.

CZĘŚĆ II.

ARMATKA CZOŁGOWA.

A. WYSZKOLENIE WSTĘPNE.

Zadanie i przebieg szkolenia.

57.
Zadanie
wyszkole-
nia wstęp-
nego.

Zadaniem wyszkolenia wstępnego jest nauczanie żołnierzy wszystkich czynności, składających się na dawanie strzału z armatki. Wyszko-
lenie wstępne jest przygotowaniem do strzelania ostrego i stanowi podstawę całej nauki strzelania z armatki.

Należy je przerabiać gruntownie i systematycznie. Strzelec armatki powinien najpierw opanować wszystkie ćwiczenia wstępne z karabinem maszynowym. Nauka będzie polegała jedynie na przyswojeniu tych ruchów i czynności, które różnią się od karabina maszynowego.

Trzymanie armatki.

58.
Przedmiot
ćwiczeń.

Nauka postawy służy do wyrobienia w strzelcu silnej, pewnej i niewymuszonej postawy strzeleckiej, niezbędnego warunku do poprawnego celowania i władania bronią, szczególnie w czasie ruchu czołga i łągań z tem związanych.

Nauka zaczyna się w ten sposób, że instruktor w czołgu przybiera postawę i, nie zmieniając jej, omawia położenie całego ciała. Strzelec obserwuje postawę instruktora, poczem naśladuje ją, instruktor zaś poprawia zauważone błędy.

a) Czołg w miejscu.

Strzelec stoi w rozkroku lub siedzi na pasie w wieży przy armatce. W postawie stojącej cały ciężar spoczywa na piętach. Głowa z lewej strony tarczy ochronnej, prawe ramię, przywarte do poduszki kolby, podpira silnie armatkę. Lewa ręka na chwycie kierunkowym, prawa na oporze spustu w ten sposób, że kciuk obejmuje oporę z lewej strony, reszta palców wyprostowana na oporze spustu z prawej strony.

59.
Trzymanie
armatki w
czołgu.

b) Czołg w ruchu.

Gdy czołg jest w ruchu, armatkę trzyma się podobnie, uważając, aby ruchy czołga nie wpływały ujemnie na trzymanie armatki.

Celowanie.

W zasadzie uchwytowanie linii celowania przy ćwiczeniach z armatką nie różni się od tegoż ćwiczenia z karabinem maszynowym.

60.
Nauka ce-
lowania.

Nauka obejmuje jedynie powtórzenie wszystkich czynności celowania z zastosowaniem do armatki z uwzględnieniem różnic w sposobie celowania.

Przyrządem celowniczym jest luneta armatki.

W polu widzenia lunety znajdują się dwie rysy — pionowa i pozioma, przecinające się w kształcie krzyża. Prócz tego równolegle do rysy pionowej biegną z obu stron cieńsze rysy pomocnicze, między którymi są zawarte podziałki, różnych odległości (od 300 do 2.000 m). Rysy pionowe lunety odbiegają od idealnego pionu o 50 tysięcznych i więcej w lewo. Takie położenie rys pionowych ma na celu uwzględnienie zja-

61.
Przyrządy
celownicze
i sposób
celowania.

wiska — zboczenia pocisków. Celować znaczy skierować armatkę tak, aby patrząc przez lunetę, widzieć punkt celowania na przecięciu odpowiednich rys lunety zależnie od odległości.

Przed przystąpieniem do ćwiczeń celowania należy wyjaśnić pojęcie linii celowania drogą wykładów, porównywając ją ze znaną już linią celowania przy innej broni.

62.
Ćwiczenia
w celowa-
niu w kie-
runku.

Ćwiczenia te dzieli się na pokrywanie rysą pionową lunety:

- różnokolorowych pasków pionowych na tarczy,
- przedmiotów pionowych,
- celów właściwych,
- sprawdzenie jednolitości celowania w kierunku.

a) Czołg w miejscu.

Na 15 m przed czołgiem tarcza z kolorowymi paskami.

Strzelec przybiera postawę strzelecką.

Instruktor komenderuje: „ten i ten pasek— celuj!”. Strzelec ramieniem i rękami przy pomocy chwytu kierunkowego i opory spustu szybko naprowadza armatkę tak, aby środkowa rysa pionowa lunety pokryła pasek wskazany przez instruktora.

Kontrola: w celu kontroli włożyć w otwór lufy krążki od regulowania lunety lub podobne krążki tylko z odpowiednimi wycięciami pionowymi; na tarczy nalepiać paski parami w odstępach 122 mm (odstęp osi lunety od osi lufy). W ten sposób instruktor będzie mógł sprawdzić przez wycięcie w krążkach, czy strzelec dobrze nacelował. Do tego celu należy uży-

wać tylko armatkę z lunetami dokładnie wyregulowanymi, względnie należy prowadzić kontrolę przy pomocy wskaźnika kąтового.

Przykład:

Na tarczy nalepione dwa 1 cm paski pionowe w odstępie 122 mm, lewy zielony, prawy czarny. Strzelcowi każe się celować w zielony. Instruktor patrzy przez krążek na czarny. Jeżeli instruktor widzi w osi lufy pasek czarny, t. zn., że strzelec dobrze wycelował.

b) Czołg w ruchu (ćwiczy się na przyrządzie).

Ćwiczenia w celowaniu w kierunku z czołga ruchomego (przyrządu) dzieli się na:

- celowanie do tarczy ruchomej — czołg nieruchomy,
- celowanie z przyrządu ruchomego — tarcze nieruchome,
- celowanie z przyrządu ruchomego do tarczy ruchomej (tak samo, jak przy karabinie maszynowym ze zmianami omówionymi wyżej).

a) Czołg w miejscu.

Ćwiczenia w sprawdzaniu jednolitości celowania w kierunku.

Armatka umieszczona w czołgu, tarcza ustawiona w odległości 15 m.

Przy tarczy pomocnik instruktora z tarczką celowniczą. Strzelec celuje do paska pionowego na tarczce celowniczej, po wycelowaniu melduje „gotów”. Pomocnik zaznacza ołówkiem przez przecięcie na pasku tarczki kreską. Powtarza się to jeszcze dwa razy (jak przy trójkącie błędów).

63.

Ćwiczenia
w celowa-
niu na od-
ległość.

Jeżeli trzy kreski strzelca znajdują się na jednej linii pionowej, to znaczy, że strzelec osiągnął jednolitość celowania w kierunku.

Szerokość pasa, na jakim ułożą się trzy kreski strzelca, będzie miarą dokładnego celowania w kierunku.

Ćwiczenia te dzielą się na pokrywanie linjami podziałki odległościowej lunety:

- pasków poziomych na tarczy;
- przedmiotów poziomych;
- celów właściwych (przy tych ostatnich należy uważać, aby rysa pozioma przechodziła przez podstawę celu);
- sprawdzanie jednolitości celowania na odległość.

Wykonanie i kontrola, jak w punkcie 62.

b) Czołg w ruchu.

Kolejność ćwiczeń, wykonanie i kontrola, jak w punkcie 62.

64. Celowanie złożone (armatką i ruchem wieży).

Po przybraniu postawy strzelec nakierowuje armatkę najkrótszą drogą tak, aby, patrząc przez lunetę, widział punkt przecięcia się rys pionowej i poziomej dokładnie w punkcie celu (rysa pionowa pokrywa cel, rysa pozioma przechodzi przez podstawę celu). Ćwiczenia powyższe przerabia się tak samo, jak przy karabinie maszynowym.

65. Ćwiczenia w sprawdzaniu jednolitości celowania (trójkąt błędów).

Armatka nieruchoma w czołgu, tarcza w odległości 15 m. Przy tarczy pomocnik instruktora z krążkiem celowniczym. Strzelec trzykrotnie celuje do krążka, pomocnik zaznacza punkty tak samo, jak przy trójkącie błędów. Wielkość trójkąta, zawartego między trzema punktami celowania, będzie miarą dobrego celowania.

Im mniejszy trójkąt, tem celowanie dokładniejsze.

Ściąganie spustu.

Ćwiczenia te mają na celu nauczyć żołnierzy ściągania spustu bez poruszania nastawionej broni i nie zrywania go mimo ruchu i wstrząsów czołga.

66.
Cel ćwiczenia.

Strzelec, trzymając podczas celowania całą dłońią oporę języka spustowego, czterema palcami obejmuje język spustowy.

67.
Sposób ściągania.

Gdy armatka jest dokładnie wycelowana, zgina palce, ściągając jednocześnie spust.

a) Czołg w miejscu.

Do ćwiczeń w ściąganiu spustu używa się naboii ćwiczebnych.

68.
Ćwiczenia w ściąganiu spustu.

Instruktor ładuje i każe strzelcowi odpalić. Strzelec ruchem ciągłym i równomiernym pokonywa czterema palcami opór, jaki stawia mu język spustowy aż do odpalenia. Należy uważać, aby strzelec spustu nie zrywał.

b) Czołg w ruchu (ćwiczy się na przyrządzie).

Wykonanie, jak pod a) z tem, że ruchy przyrządu nie powinny ujemnie wpływać na równomierność ściągania spustu.

Ćwiczenia te mają na celu połączenie wszystkich poprzednich ćwiczeń, t. zn. trzymania armatki, celowania i ściągania spustu.

69.
Ćwiczenia połączone.

a) Czołg w miejscu.

Instruktor ładuje armatkę, wskazuje strzelcowi cel i każe wycelować, np. „cel ta i ta fi-

gurka". Strzelec odpowiada „widzę”, celuje i odpala. Instruktor obserwuje i poprawia.

b) Czołg w ruchu — wykonanie, jak pod a), ćwiczy się na przyrządzie.

70.
Potrzeba
ćwiczeń.

Szybkie i sprawne ładowanie armatki ma bardzo duże znaczenie. Ćwiczenia w ładowaniu i usuwaniu niewypałów należy przerabiać stale, aby dojść do 15 strzałów na minutę, co wymaga nie tylko szybkiego celowania, ale również i szybkiego ładowania.

Ł a d o w a n i e.

71.
Ćwiczenia
w ładowa-
niu (rozła-
dowywa-
niu) armat-
ki.

Aby naładować armatkę, strzelec powinien:

1) napiąć kurek, odchylając go prawą ręką w prawo tak długo, aż ząb kurka zaskoczy za ząb zaczepu kurkowego;

2) otworzyć zamek, naciskając palcem wskazującym na ramię pionowe zaczepu zamka, przez co zamek pod własnym ciężarem opadnie w dół i otworzy się;

3) wprowadzić nabój do komory wybuchowej, chwytając go między palce (wskazujący i środkowy), a kciukiem przytrzymując od tyłu za łuskę, poczem kciukiem docisnąć go i równocześnie podnieść zamek, aż ząb zaczepowy zamka zaskoczy za oporę zęba zaczepowego. Lufa jest zamknięta, armatka naładowana.

R o z ł a d o w y w a n i e.

Właściwego rozładowywania niema, jest tylko usuwanie niewypałów i wyciąganie niewyrzuconych automatycznie łusek. Strzelec napina kurek, jeżeli był spuszczonej. Palcem wska-

zującym lewej ręki naciska na ramię pionowe skobla, zamek opada i otwiera się. Jeżeli nie-wypała jest w lufie, to strzelec, otwierając za-mek, jednocześnie prawą ręką podchwytuje wy-rzucony nabój. Po rozładowaniu należy zamek zamknąć i kurek zwolnić.

W razie gdyby pocisk, względnie łuska, po opuszczeniu zamka nie zostały wyrzucone, nale-ży je wyciągnąć wyciągaczem specjalnie do tego celu przeznaczonym.

Zwolnienie kurka.

Strzelec trzyma lewą dłonią kurek i ściąga prawą ręką język spustowy, stopniowo zwal-niając kurek.

Ćwiczenia w oddawaniu ognia.

Po osiągnięciu przez uczniów wprawy w trzymaniu armatki, celowaniu, ładowaniu i ściągnięciu spustu, przystępuje się do ćwiczeń w oddawaniu strzału ćwiczebnego.

72.
Dawanie
strzału.

Instruktor uważa, aby nie dopuścić do prze-wlekłego celowania i nierównomiernego ściąga-nia spustu.

Ćwiczenia te, prowadzone systematycznie nabojami ćwiczebnymi, mają doprowadzić do wyrobienia u strzelców sprawności w oddawa-niu strzału. W miarę postępów żądać strzału podchwytowego.

Czołg w miejscu lub w ruchu.

Przed czołgiem w odległości 30 m tarcza z celami.

Instruktor nakazuje przybrać postawę, po-dając celownik i wskazuje cel.

73.
Ćwiczenia
strzału
ćwiczeb-
nego.

Strzelec przybiera postawę i ładuje, poczem po zauważeniu celu melduje „widzę” i celuje, po wycelowaniu daje strzał.

Instruktor śledzi poprawność wykonania poszczególnych czynności strzelca. Brak panowania nad linią celowania może pochodzić z nieodpowiedniego trzymania armatki, względnie, ze słabego stanu fizycznego mięśni, uczestniczących w oddawaniu strzału, bądź też może być spowodowany niepokojem strzelca.

Instruktor powinien stwierdzić istotną przyczynę i zastosować właściwe środki zaradcze, bądź powracając do poszczególnych składników ćwiczeń, bądź rozwijając zdolności fizyczne, bądź wreszcie stosując sposoby zwalczania niepokoju.

Ocenę dokładności w dawaniu ognia można przeprowadzać dopiero w czasie strzelań szkolnych.

Strzelanie szkolne.

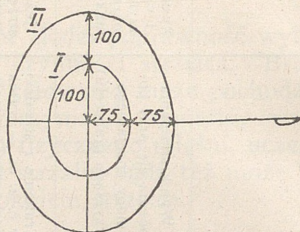
74. Jak w instrukcji strzelania z karabina maszynowego.
Zadanie strzelań szkolnych.
75. Jak wyżej, z zastosowaniem do armatki.
Wykonanie strzelań.
76. Jak w instrukcji strzelania z karabina maszynowego.
Podział na klasy.

Program strzelań szkolnych z armatki.

Lp.	RODZAJ STRZELANIA	Odległość	C E L E	Ilość pocisków	WARUNKI	UWAGI
1	Strzelanie mające na celu zapoznanie obsługi z działaniem broni. Wieża zablokowana. Tarcza nieruchoma.	100 m	Tarcza i figurki odpowiednio do strzelania balistycznego.	2		
2	Strzelanie na skupienie. Armatka na podstawie stela. Tarcza nieruchoma. Strzelec celuje stule w jeden sam punkt celowania.	100 m	Tarcza 100/100 cm, w środku czarne kółko celownicze o średnicy 8 cm.	4	Wynik strzelania ocenia się przy pomocy specjalnego przyrządu (gabarety)	Rysunek i opis przyrządu określa punkt 77.
3	Strzelanie z czołga nieruchomego do tarczy ruchomej pionowo. Wieża zablokowana.	100 m	Tarcza 1 m X 1 m posuwająca się zgóry w dół z namiętanym c. k. m.	3	Trafienie i strzałem w c. k. m. — wynik doskonały, trafiaenie 2 — wynik dobry, 3 — dostateczny.	Jeżeli strzelec trafił i strzałem, już nie strzela.
4	Strzelanie z czołga nieruchomego do tarczy ruchomej poziomo. Wieża zablokowana.	100 m	C. k. m. na tarczy 1 X 1 m poruszającej się poziomo.	3	Jak w strzelaniu 3.	

Do klasy II strzelania te same z tem, że od 2 do 4 strzelania odbywają się w maskach przeciwigazowych.

77. Rysunek przyrządu do oceny 2 strzelania
Przyrząd do oceny z armatki.
2 strzelania.

(I i II) Dwie elipsy z drutu o wymiarach w mm, jak na rysunku.

C Z Ę Ś Ć III.

WYSZKOLENIE STRZELECKIE BOJOWE.

A. Ćwiczenie przygotowawcze do strzelań szkolno-bojowych.

B. Strzelania szkolno-bojowe.

C. Ćwiczenie przygotowawcze do strzelań bojowych.

D. Strzelania bojowe.

Wyszkołenie bojowe jest najważniejszą częścią wyszkolenia strzeleckiego. Jest ono połączeniem wyszkolenia taktycznego z wyszkoleniem strzeleckim. Stawia ono dowódców czołgów wobec warunków bojowych, jakie czołg z karabinem maszynowym i z armatką muszą w walce spełnić, zmuszając ich do działania w warunkach jak najbardziej zbliżonych do warunków rzeczywistej walki.

78.
Znaczenie
wyszkole-
nia bojo-
wego.

Zadaniem wyszkolenia bojowego jest:

1) wyrobienie w obsłudze broni czołgowej sprawności w najsukuteeczniejszym ostrzeliwaniu celów bojowych w terenie,

2) wyszkolenie dowódców w kierowaniu ogniem,

3) wyszkolenie dowódców czołgów we współpracy ogniowej między sobą,

4) wyćwiczenie oddziałów czołgów we współpracy ogniowej z oddziałami innych broni.

79.
Zadanie
wyszkole-
nia.

Staranne i sumienne przygotowanie i przeprowadzenie strzelań bojowych dają rękojmię, że dowódcy czołgów są należycie przygotowani do spełnienia swych zadań na polu walki.

Trudności, wyłaniające się przy skutecznym użyciu broni czołgowej w walce, są bardzo duże, jak: skrępowanie w zamkniętym czołgu, trudności oceny odległości i słaba widoczność celu, konieczność zaskoczenia ogniem natychmiastowym, utrudniona łączność z oddziałami popieranymi i z własnymi dowódcami, ograniczona ilość amunicji. Oto trudności, które dopiero przy rzeczywistym strzelaniu nabojami ostre w terenie do celów bojowych i w warunkach bojowych uwidoczniają się jaskrawo załodze, względnie dowódcom.

W bojowych strzelaniach dowódcy od półplutonu wzwyż ćwiczą się w rozwiązywaniu istotnych sposobów użycia broni w walce. Tylko przy strzelaniach bojowych da się stwierdzić, jakie wymagania można stawiać karabinom maszynowym i armatom czołgowym, i ich ogniowi oraz jakich skutków można się po nich spodziewać.

80.
Podział
wyszkole-
nia bojo-
wego.

Strzeleckie wyszkolenie bojowe dzieli się na:

- 1) ćwiczenia przygotowawcze do strzelań szkolno-bojowych,
- 2) strzelania szkolno-bojowe,
- 3) ćwiczenia przygotowawcze do strzelań bojowych,
- 4) strzelania bojowe:
 - a) półpluton—pluton,
 - b) z oddziałami innych broni.

1. Ćwiczenia przygotowawcze do strzelań szkolno-bojowych.

Celem ćwiczeń przygotowawczych do strzelań szkolno-bojowych jest gruntowne przygotowanie strzelca, względnie dowódcy, do zwalczania celów bojowych przez zastosowanie własnego ognia i nauka współpracy strzelca (dowódcy) z kierowcą w czasie strzelań nabojami ostremi.

Ćwiczenia te przeprowadza się w terenie ze strzelaniem ślepą amunicją.

W szczególności zadaniem ćwiczeń przygotowawczych jest:

- dalsze wyrobienie technicznej sprawności strzeleckiej, osiągniętej w strzelaniu szkolnem, a mianowicie nauczanie techniki strzelania w terenie do celów bojowych na odległości rzeczywiste z zachowaniem się bojowym;
- nauczanie sposobów ostrzeliwania różnych celów;
- nauczanie współdziałania ogniowego dowódców czołgów;
- nauczanie zasad stosowania ognia i kierowania nim.

Przedmiotem ćwiczeń przygotowawczych do strzelań szkolno-bojowych będzie:

- a) nauka celowania przez lunetę (także w masce gazowej) do celów bojowych na odległości od 100 do 500 m;
- b) ćwiczenia w odszukiwaniu celów;
- c) ocena odległości;
- d) ćwiczenia w oddawaniu ognia;
- e) ćwiczenia we współpracy (dowódcy czołga) z kierowcą.

81.
**Zadanie
ćwiczeń
przygotowawczych
do strzelań.**

82.
**Przedmiot
i przebieg
ćwiczeń.**

Do a) Przed przystąpieniem do strzelań ślepą amunicją należy przerabiać celowanie do celów bojowych z normalnych odległości.

Przeprowadzenie: na różnych odległościach w terenie ustawia się cele (tarcze) bojowe stałe i znikające, np. ciężki karabin maszynowy, gniazda oporu i t. p.—Czołg w ruchu. Instruktor, znajdujący się na czołgu, wskazuje cele i każe strzelcowi celować.

Do b) Ćwiczenia w szybkim odszukiwaniu celów, w rozpoznawaniu celu najważniejszego, ćwiczenia we wskazywaniu celów, wogóle nauka obserwacji nieprzyjaciela i obserwacji terenu.

Każdy strzelec czołgowy powinien umieć posługiwać się przy odszukiwaniu celów zarówno lunetą, jak i szczelinami obserwacyjnymi.

Do c) Każdy strzelec powinien umieć oceniać odległość z czołga przez lunetę, względnie szczerbinę, do 500 m.

Ćwiczenia te rozpoczynają się już w okresie wstępnym; w czasie wyszkolenia bojowego należy kłaść nacisk na dokładne ocenianie odległości do celów bojowych w różnym terenie i w warunkach bojowych.

Do d) Sposoby dawania ognia, w odniesieniu do karabina maszynowego i armatki, a więc strzelania punktowe i z przerzucaniem ognia (czołg w miejscu i w ruchu), należy systematycznie przeciwzyć w terenie do różnych celów bojowych i na odległości rzeczywiste od 100 do 500 m, przy użyciu naboju ślepych.

Należy strzelać do celów bojowych, np. do ciężkiego karabina maszynowego, gniazda oporu oraz do celów mało widocznych, do punktów

terenu i okopów, w których przypuszczalnie może się znajdować sprzęt ogniowy.

Wkońcu strzelania te należy przeprowadzać w masce przeciwgazowej o świcie i we mgle.

Ćwiczenia w dawaniu ognia mają doprowadzić do szybkiego dawania strzałów przy sprawnym uchwytowaniu celu i utrzymaniu linii celowania bez względu na ruch czołga i jego wstrząśnienia i do szybkiego oraz zdecydowanego przerzucania ognia z celu na cel.

Zawsze należy stałą uwagę poświęcać doskonaleniu w rozpoznawaniu i usuwaniu zacięć.

Do e) W czasie powyżej opisanych ćwiczeń należy szkolić obsługę we współpracy, szczególnie chodzi tu o szybkość zatrzymania czołga przez kierowcę na znak dowódcy czołga w celu dania ognia i również na szybkie uruchomienie czołga po wykonaniu ognia.

Aby uzyskać wprawę, ćwiczenia te należy stale przerabiać. Szkolenie strzelca i dowódcy, w tym wypadku powinno iść w kierunku, stworzenia jak najdogodniejszych warunków strzelania.

2. Strzelania szkolno-bojowe.

Celem strzelania szkolno-bojowego jest nauczanie strzelca niektórych rodzajów ognia ostrą amunicją z czołga nieruchomego i w ruchu do celów bojowych, bez założenia taktycznego. Strzelania wymienione w programie powinny być przedtem przećwiczone ślepą amunicją.

83.
Cel strze-
lań szkol-
no-bojo-
wych.

Do celów małych, lecz ważnych, gdy chodzi o dokładność strzału, czołg do dania ognia może się zatrzymać. Jest to pożądane, ze wzglę-

84.
Zasady sto-
sowania
ognia.

du na trudność wycelowania i dania celnego strzału w czasie ruchu czołga.

Czołg z armatką stosuje swój ogień do niszczenia środków ogniowych przeciwnika za osłoną, wykorzystując siłę działania pocisków i szybkostrzelność.

Czołg z karabinem maszynowym zasadniczo stosuje swój ogień przeciw celom żywym i nieosłoniętym, uzupełniając w ten sposób ogień czołga z armatką w ramach półplutonu.

85.
Rodzaje
ognia ka-
rabina ma-
szynowego.

Rozróżniamy następujące rodzaje strzelania:

Strzelanie punktowe — wykonywa się krótkimi serjami z czołga bądź w ruchu, bądź zatrzymanego, do celów małych, lecz ważnych, nierozproszonych.

Strzelanie punktowe z przerwaniem ognia z celu na cel — wykonywa się krótkimi serjami, zarówno z czołga zatrzymanego, jak i w ruchu, do celów rozstawionych w głąb i wszere.

Szybkie przerywanie ognia z celu na cel — jest typowem strzelaniem broni czołgowej, a w szczególności karabina maszynowego. W strzelaniach szkolno-bojowych ten rodzaj strzelania należy jak najczęściej przerabiać.

86.
Wykonanie
strzelania
z karabina
maszyno-
wego.

Strzelanie z karabina maszynowego ma na celu zwalczyć nieprzyjaciela. Skutek ognia zależy przedewszystkiem od dobrego wycelowania przy należytej ocenie odległości i utrzymaniu karabina maszynowego w celu, zarówno z czołga zatrzymanego, jak i będącego w ruchu.

Warunkiem skutecznego ognia będzie szybkie naprowadzenie wiązki na cel. Strzelec powinien obserwować miejsce padania pocisków,

aby w razie odchylenia wiązki od celu naprowadzić ją na właściwy cel.

Jeżeli wiązka pokryła cel, strzelec stara się swym ogniem cel zniszczyć.

Jeżeli strzelec zauważył, że wiązka nie pokryła celu, to, zauważywszy jej odchylenie, przerywa ogień i po zastosowaniu poprawki w celowaniu daje ponownie serję ognia.

Jeżeli strzelec nie widzi miejsca upadku wiązki, wówczas powinien zastosować pośrednie punkty celowania.

Należy dążyć do ześrodkowania ognia, jeżeli chodzi o szybkie zniszczenie celu.

87.
Ześrodkowanie
ognia.

Ogień plutonu czołgów, ześrodkowany na jeden cel, daje natychmiastowy i pewniejszy skutek.

Sposób wykonania: dowódca plutonu podaje znak „uwaga”, sam daje strzał pociskiem dymnym lub świetlnym w miejsce, na które chce ogień plutonu skierować.

Poszczególne czołgi strzelają natychmiast do wskazanego celu.

Z uwagi na to, że czołg zawsze będzie miał na celu zniszczenie nieprzyjaciela i jego środków ogniowych — będzie używał przy strzelaniu, względnie ześrodkowaniu ognia, natężenia silnego. Gdy chodzi o zniszczenie sił żywych, strzelec karabina maszynowego powinien dawać serje ognia krótkie, lecz szybko po sobie następujące.

88.
Natężenie
ognia.

Ze względu na ograniczone możliwości kierownictwa ogniem w plutonie czołgów — należy wpoić w dowódców zasady współpracy ogniowej

89.
Współpraca między
czołgami.

poszczególnych czołgów w czasie walki. Współpraca ta będzie polegała na wzajemnem uzupełnianiu ognia karabina maszynowego i armatki nawet bez specjalnych podawanych rozkazów.

Strzelcy armatki i karabina maszynowego powinni wiedzieć, kiedy i jakie cele ostrzelać, kiedy mają ześrodkować ogień i na jaki cel.

Współpraca ta będzie się rozciągała na wszystkie czołgi plutonu, które w miarę potrzeby będą ześrodkowywały swój ogień w miejsce wskazane przez dowódcę plutonu.

90.
Podział
szerego-
wych do
strzelań
szkolno-
bojowych.

Strzelania szkolno-bojowe odbywają szeregowi zakwalifikowani na strzelców.

I grupa strzelcy karabina maszynowego,

II grupa strzelcy armatki,

III grupa reszta szeregowych kompanji.

Grupa I i II przerabia wszystkie strzelania szkolno-bojowe.

Grupa III — tylko 1 i 2 strzelanie.

3. Ćwiczenia przygotowawcze do właściwych strzelań bojowych.

91.
Zadania,
przedmiot
i przebieg.

Strzelania bojowe należy przygotować odpowiednimi ćwiczeniami tak, jak przygotowuje się strzelania szkolno-bojowe. Bez przygotowania, strzelcy i dowódcy napotykaliby na duże trudności w czasie właściwego strzelania.

Będą to:

- a) szkolenie dowódców w kierowaniu ogniem (ześrodkowanie),
- b) szkolenie we współpracy ogniowej czołgów między sobą,
- c) szkolenie we współpracy ogniowej jednostek czołgowych z oddziałami innych broni.

Powyższe ćwiczenia łączą się ściśle z wyszkoleniem taktycznym.

Ilość tych ćwiczeń będzie zależna od dowódców, którzy przy układaniu ćwiczeń powinni się kierować postęпами wyszkolenia.

Ćwiczenia te należy przerabiać początkowo półplutonami, w których zależy na szkoleniu we współpracy dwóch czołgów, t. j. armatki i karabina maszynowego.

Następnie przerabiać ćwiczenia plutonami, w których chodzić będzie o pracę ogniową plutonu w czasie walki.

4. Strzelania bojowe.

Strzelania bojowe przerabiać na podstawie taktycznych założeń.

92.
Przedmiot
i przebieg.

Strzelania bojowe przeprowadzać najpierw półplutonem, względnie plutonem bez oddziałów piechoty, poczem z oddziałami piechoty.

Jakość, ilość i warunki strzelań ułożą dowódcy.

Przeprowadzenie i organizacja, jak w strzelaniach szkolno-bojowych z założeniem taktycznym.

Istota strzelań bojowych polega na wprowadzeniu załogi czołgów w położenie, w jakim się znajdzie na polu walki.

93.
Podział.

Działania czołgów cechują ruch i szybkie a celne zwalczanie ogniem sił żywych i środków ogniowych nieprzyjaciela.

Strzelania bojowe powinny być organizowane w odpowiednio przygotowanym terenie, w którym na podstawie założenia czołgi przeprowadzają manewr i walkę ogniową.

Warunki dowodzenia czołgami w walce są trudne. Stosowanie właściwego ognia na poszczególne cele i wykonanie ześrodkowania ogniowego zależą w dużej mierze od inicjatywy i taktycznego zrozumienia położenia przez dowódców czołgów.

Wyrobienie tych zalet u dowódców osiąga się stopniowaniem ćwiczeń, przerabiając kolejno: strzelania bojowe półplutonem, względnie plutonem, poczem strzelania czołgów z oddziałami piechoty.

94.
Czas i
miejsce.

Do strzelań bojowych należy przystąpić po przerobieniu programu strzelań szkolno-bojowych.

Strzelania bojowe przeprowadza się w obozach ćwiczeń lub w odpowiednio wybranym terenie.

Środki bezpieczeństwa powinny być zapewnione w myśl instrukcji i organizacji strzelnic bojowych.

95.
Metody
prze-
prowadzania
strzelań
bojowych.

Cele w terenie wybranym do strzelań rozmieszcza się stosownie do przyjętego założenia.

Aby powstał obraz działań zbliżony do warunków walki, cele powinny się ukazywać lub znikać.

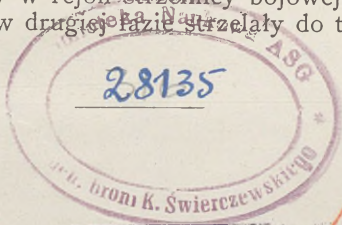
W tym celu należy zapewnić niezbędne środki łączności z tarczowymi, którzy w odpowiednim czasie powodują pojawianie się celów na czas zgóry określony, a następnie ich znikanie.

Oddział strzelający zajmuje pozycję wyjściową. Na dany znak wykonywa odpowiedni manewr, poruszając się po osi działań, która powinna być zwykle osią strzałów. Strzelcy (dowódcy) wyszukują i wybierają cele, oceniają odległość

ści, ustalają rodzaj ognia i rozpoczynają strzelanie.

Grupy nie strzelające w danej chwili powinny obserwować przebieg strzelania. Daje to możliwość obserwowania popełnianych błędów.

Celowe jest stosowanie ćwiczenia bojowego, połączonego z ostrem strzelaniem, a mianowicie należy ułożyć założenie tak, aby pierwsza faza obejmowała ćwiczenie z przeciwnikiem pozorowanym, umieszczonym w takim położeniu, aby po przeprowadzeniu pierwszej fazy ćwiczenia, czołgi weszły w rejon strzelnicy bojowej i, działając nadal, w drugiej fazie strzelały do tarcz.

58132

Biblioteka Wojskowa

22. Fl. p. Str. Lwow.

Dziś

Program strzelań szkolno-bojowych z karabina maszynowego.

L. p.	Rodzaj strzelania szkolno-bojowego	Odstę- głość	C e l e	Ilość naboi	Warunki do spełnienia	Uwagi
1	Strzelanie punktowe z czołga w ruchu. Do dania serii zatrzymuje się. Wieża odblokowana. Cel umieszczony przed czołgiem.	100 m	Gniazdo c. k. m. Tarcza c. k. m. i kilka główek	24	Trafienie c. k. m. i 2-ch figurek	
2	Strzelanie punktowe z czołga w ruchu. Do dania serii zatrzymuje się. Wieża odblokowana. Strzelec w masce. Cel umieszczony z boku czołga.	60 m	To samo	24	To samo	
3	Strzelanie punktowe z czołga — nie zatrzymującego się do dania serii. Wieża odblokowana. Cel przed czołgiem. Strzelec powinien ostrzelać oba cele, przerywając ogień z jednego na drugi.	200 m	Dwa gniazda c. k. m. w odstępie 50 m	50	Trafienie 2 gniazd c. k. m. i 2-ch figurek	
4	Strzelanie z przerywaniem ognia na cel. Czołg w ruchu, zatrzymuje się do dania ognia. Wieża odblokowana. Cel przodu czołga. Strzelec, zauważywszy cel, strzela.	300 m	Gniazdo oporu szerokości 60 m (około 30 różnych figurek stojących, kleczących, c. k. m. i główek).	80	Trafienie 4 figurek względnie c. k. m. i 2 figurek	

Program strzelania szkolno-bojowych z armatki 37 mm.

L. p.	RODZAJ STRZELANIA	Odlegość	C E L E	Ilość pocisków	Warunki do spełnienia	Uwagi
1	Strzelania z czołga ruchomego, zatrzymującego się do dania strzału. Wieża odblokowana. Cele umieszczone przed czołgiem.	100 m	2 c. k. m. w odstępnie 25 m, umieszczone tak daleko, aby z punktu wyjściowego czołgi nie były widoczne.	4	Trafienie i c. k. m. pociskiem.	
2	Strzelanie z czołga ruchomego z zatrzymaniem. Wieża odblokowana. Dwa cele umieszczone: jeden przed czołgiem, drugi z boku czołga. Strzelec w masce gazowej.	100 m	2 c. k. m. Pierwszy c. k. m. zwalczą, jadąc na wprost, drugi c. k. m., jadąc w bok.	4	Trafienie i c. k. m. pociskiem lub odłamkiem.	
3	Strzelanie z czołga ruchomego, nie zatrzymującego się do dania strzału. Wieża przed strzelaniem odblokowana do strzału zablokowana.	200 m	1 c. k. m. przed czołgiem, również o ile możliwości niewidoczny ze stanowiska.	2	Trafienie c. k. m. pociskiem.	
4	Strzelanie z czołga ruchomego, nie zatrzymującego się do dania strzału. Wieża jak przy 3 strzelaniu.	300 m	C. k. m. umieszczony z boku czołga. Widok z przodu zamaskowany przez wydmy, krzak i t. p.	2	Trafienie c. k. m. pociskiem lub odłamkiem.	

Program strzelań szkolnych z ciężkiego karabina maszynowego.

Lp.	Rodzaj ognia	Specjalny warunek strzelania	Liczba strzelców	Tarcza	Odległość	Postawa k. m. i strzelca	Warunki do spełnienia		Uwagi
							I klasa	II klasa	
1	Strzały pojedyncze	Tarcza i czołg nieruchome	5	Jak rys. 1	25 m	K. m. i strzelec w czołgu	3 punkty	5 punktów	
2	Ogień punktowy, serje po 5-6 strzelców	Tarcza i czołg nieruchome. Strzelec w masce	15	Jak rys. 2	25 m	"	6 punktów	8 punktów	
3	Strzały pojedyncze	Tarcza ruchoma pionowo, czołg nieruchomy	5	Jak rys. 3	25 m	"	3 punkty	5 punktów	
4	"	Tarcza nieruchoma, przyrząd ruchomy	5	Jak w trzecim strzelaniu	25 m	K. m. i strzelec w przyrządzie	jak w trzecim	5 punktów	
5	"	Tarcza i przyrząd ruchome	5	"	25 m	"	3 punkty	5 punktów	
6	"	Tarcza ruchoma poziomo. Przyrząd ruchomy	5	"	25 m	"	jak w piątym	5 punktów	
7	Ogień punktowy	Tarcza poruszana pionowo. Przyrząd ruchomy	15	Jak rys. 5	25 m	"	10 punktów	15 punktów	
8	"	Tarcza poruszana poziomo. Przyrząd ruchomy	15	Jak w trzecim strzelaniu	25 m	"	jak w siódmym	15 punktów	
9	Ogień punktowy, przerzucany	Tarcza i czołg nieruchome	24	Jak w pierwszym strzelaniu	25 m	K. m. i strzelec w czołgu	10 punktów, przynajm. 1 trafienie w 3 kolumn.	15 punktów 1 trafienie 2 kolumn.	

BIBLIOTEKA

ASG

NAUKOWA

920

39 PULK PIECHOTY
III. BACON